Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Sosiaali- ja terveysvaliokunnalle 7.11.2025 VN/13/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi omaishoidon tuesta annetun lain 5 §:n ja perhehoitolain 12 §:n muuttamisesta (HE 110/2025 vp)

Asiantuntijalausunto 7.11.2025

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt työ- ja elinkeinoministeriöltä lausuntoa otsikossa mainitussa asiassa. Ministeriö toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Perhehoitoa antava henkilö voi olla työttömyysturvalain (1290/2002) 1 luvun 6 §:ssä tarkoitettu yrittäjä. Jos toimeksiantosopimus on tehty ansaintatarkoituksessa, henkilön on työttömyysturvalakia sovellettaessa katsottava olevan yrittäjän eläkelain (1272/2006) 3 §:n 1 momentissa tarkoitettu yrittäjä (yksityinen elinkeinonharjoittaja), vaikka hän ei olisi perustanut yritystä perhehoidon antamista varten. Tällöin henkilön oikeutta työttömyysetuuteen arvioidaan työttömyysturvalain yrittäjiä koskevien säännösten perusteella.

Työ- ja elinkeinoministeriön näkemyksen mukaan työttömyysturvalakia sovellettaessa voidaan katsoa, ettei toimeksiantosopimusta ole tehty ansaintatarkoituksessa ainakaan silloin, kun hoidettava on perhehoitajan työttömyysturvalain 1 luvun 6 §:n 4 momentissa tarkoitettu perheenjäsen. Tällä tarkoitetaan työnhakijan puolisoa ja henkilöä, joka on hoitajalle sukua suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa ja asuu hänen kanssaan samassa taloudessa. Ansaintatarkoituksen voitaneen katsoa puuttuvan myös ainakin tilanteissa, joissa hoidettava on sukua perhehoitajan puolisolle suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa ja asuu perhehoitajan kanssa samassa taloudessa, sekä tilanteissa, joissa perhehoitajan kotiin on sijoitettu lapsi lastensuojelulain (417/2007) nojalla. Jos perhehoitoa ei anneta yrittäjänä, hoitajan työttömyysturvaoikeuteen sovelletaan työttömyysturvalain säännöksiä, jotka koskevat työllistymistä ns. omassa työssä.

Yritystoiminnan ja omassa työssä työllistymisen päättymisestä säädetään työttömyysturvalain 2 luvun 8 ja 9 §:ssä. Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että yrittäjänä tai omassa työssä työllistyneen perhehoitajan tulisi katsoa lopettaneen yritystoiminnan tai omassa työssä työllistymisen työttömyysturvalaissa tarkoitetulla tavalla perhehoitoa koskevan toimeksiantosopimuksen päättyessä, ellei tapauskohtaisista tosiseikoista johdu muuta, eikä aiemmin päätoimisesti toimineelle perhehoitajalle jää lainkaan hoidettavia.

Työttömyysturvalain 2 lukua sovellettaessa ei työ- ja elinkeinoministeriön näkemyksen mukaan tulisi ottaa huomioon esimerkiksi perhehoitajalle toimeksiantosopimuksen irtisanomisaikana tai sen päättyessä mak-

settavaa ylimääräistä palkkiota (eli palkkio ei vaikuttaisi siihen, voidaanko työllistymistä pitää päättyneenä).

Jos aiemmin päätoimisesti toimineelle perhehoitajalle jää edelleen hoidettavia yhtä tai useampaa hoidettavaa koskevan toimeksiantosopimuksen päättyessä, perhehoitajan työllistyminen yrittäjänä tai omassa työssä ei ole päättynyt työttömyysturvalaissa tarkoitetulla tavalla, eikä hänellä ole oikeutta työttömyysetuuteen työmäärän ja tulojen vähentymisestä huolimatta. Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että hallituksen esityksessä ehdotettu ylimääräinen palkkio turvaisi näissä tilanteissa perhehoitajan asemaa esityksen tavoitteiden mukaisesti. Ministeriö pitää muutosta tästä syystä kannatettavana.

Laati: hallitusneuvos Timo Meling